

Κέντρο Συνταγματικής Έρευνας του Ο.Η.Ε.

www.cuncr.org

Σεμινάριο βουνού

Διεθνές Δίκαιο Περιβάλλοντος και Κλιματική Αλλαγή: σε αναζήτηση Παγκόσμιας Κλιματικής Δικαιοσύνης

επέκεινα χώρα, www.epekeinhora.gr

Ψήφισμα - συμπεράσματα

Το πρόβλημα

Η κλιματική αλλαγή είναι ένα υπαρκτό πρόβλημα και πλησιάζουμε στο σημείο χωρίς επιστροφή. Επομένως πρέπει επείγοντως να δράσουμε για να αντιμετωπιστούν τα δυσμενή αποτελέσματα της παγκόσμιας υπερθέρμανσης. Επιπλέον των ισχυρών επιστημονικών στοιχείων περί σοβαρής και πιθανώς μη αναστρέψιμης κλιματικής ζημιάς που προέρχεται από την ανθρωπογενή επίδραση στην κλιματική αλλαγή, οι επιπτώσεις στον άνθρωπο είναι και αυτές καταστροφικές. Η κλιματική αλλαγή οδηγεί σε επικίνδυνες καταστάσεις, όπως έχει αποδειχτεί από πολλά ισχυρά παραδείγματα και πιθανώς να οδηγήσει σε βαθιά ανασφάλεια και πολέμους εάν οι Διεθνείς Οργανισμοί δεν είναι σε θέση και κατάλληλα εφοδιασμένοι για να αποτρέψουν αυτό το παγκόσμιο πρόβλημα. Το βάρος της κλιματικής αλλαγής δεν κατανέμετα ισομερώς, ειδικώς στην Αφρική και σε μέρη της Ασίας, όπου χρειάζονται πολύ περισσότεροι πόροι προσαρμογής και περιορισμού των αποτελεσμάτων της κλιματικής αλλαγής.

Μία προσέγγιση βασισμένη στα δικαιώματα

Το Διεθνές Δίκαιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έχει τη δυνατότητα να προσφέρει λύσεις στα θύματα της κλιματικής αλλαγής, αλλά το πλαίσιο πρέπει να ενδυναμωθεί. Πρέπει να αναγνωρίσουμε και να δημιουργήσουμε μια προσέγγιση βασισμένη στα δικαιώματα και νομικώς δεσμευτική, ώστε να επανορθωθούν οι συνέπειες της κλιματικής αλλαγής. Επιπλέον και σχετικά με αυτό, το περιβάλλον πρέπει να αναγνωριστεί ως ένα θεμελιώδες δικαίωμα, όχι μόνον τοπικώς, αλλά και παγκοσμίως.

Ο ρόλος της χρηματοδότησης και της τεχνολογίας

Η αποτελεσματική και στοχευμένη κλιματική χρηματοδότηση μπορεί να βοηθήσει τις χώρες που έχουν επιβαρυνθεί πιο πολύ από την κλιματική αλλαγή να πρωτοπορήσουν στην προσαρμογή και στη βιώσιμη ανάπτυξη. Για να υποστηριχθούν αυτές οι προσπάθειες, πρέπει οι παγκόσμιοι οικονομικοί πόροι να εκτραπούν από επικινδύνους και όχι ωφέλιμους σκοπούς, όπως η συνεχιζόμενη ανάπτυξη πυρηνικών όπλων. Αυτοί οι πόροι πρέπει να κατευθυνθούν προς τις κρίσιμες ανάγκες των αναπτυσσόμενων χωρών.

Η ενεργειακή μετάβαση αποτελεί κλειδί στον αγώνα για την κλιματική αλλαγή. Η συγχώνευση του ενεργειακού τομέα με το πρόβλημα της κλιματικής αλλαγής, δημιουργεί αισιοδοξία σε αυτό το πεδίο της διακυβέρνησης, όπως είναι η πρόοδος των νέων τεχνολογιών, η οποία μπορεί να μας βοηθήσει να αποτινάξουμε την εξάρτησή μας από τα ορυκτά καύσιμα. Η τεχνολογία είναι επίσης ζωτικής σημασίας στην προώθηση και συνέχιση της εκπαίδευσης σχετικά με την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

Ο ρόλος του κράτους

Με δεδομένες τις προκλήσεις που θέτει η διεθνής έννομη τάξη και τα μαθήματα που μας διδάσκει το πρόσφατο παρελθόν, η Συμφωνία του Παρισιού έχει παράγει ένα περίπλοκο αλλά σχετικά οικείο πλαίσιο, μέσα στο οποίο τα κράτη μπορούν να εργασθούν, προκειμένου να συμβάλλουν στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, κάτι το οποίο είναι θετικό προμήνυμα για το μέλλον.

Στο επίπεδο των κρατών, έχοντας υιοθετήσει την πρώτη αυστηρή νομοθεσία για την κλιματική αλλαγή το 2008, το Ηνωμένο Βασίλειο έχει προσφέρει στον κόσμο μια σημαντική ευκαιρία ώστε να μάθει από τις επιτυχίες και αποτυχίες του -ανεξαρτήτως του περίπλοκου συνταγματικού του πλαισίου. Ο Νόμος για την κλιματική αλλαγή του 2008 είναι ένα χρήσιμο μοντέλο ως προς το πώς τα άλλα κράτη μπορούν να εφαρμόσουν νομικώς δεσμευτικούς στόχους για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής.

Συνολικώς, μια θεσμική διευθέτηση ομοσπονδιακού τύπου που αναθέτει σημαντική ευθύνη στην τοπική δράση και όχι μόνο στην κάθετη ιεραρχική διακυβέρνηση, μπορεί να μας βοηθήσει να διαχειριστούμε με τον κατάλληλο τρόπο την πρόκληση της κλιματικής αλλαγής.

Προτάσεις και υποδείξεις

Ένα ζήτημα που συγκέντρωσε τη συγκατάθεση όλων των ειδικών ομιλητών και συμμετεχόντων της συνάντησης μας σχετικά με την επίτευξη της κλιματικής δικαιοσύνης, ήταν η επεξεργασία ενός ρητώς ανεπτυγμένου και αναγνωρισμένου δικαιώματος στο περιβάλλον σε διεθνές επίπεδο. Ένα τέτοιο δικαίωμα θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί από τα Ηνωμένα Έθνη, μέσω της ενδυνάμωσης και του εκδημοκρατισμού του ΟΗΕ και επίσης μέσω της αναγνώρισης ατομικών και όχι μόνον κρατικών δικαιωμάτων. Μια πρόταση, για παράδειγμα, ήταν ότι η κοινοβουλευτική συνέλευση του ΟΗΕ θα μπορούσε να βοηθήσει στην αναγνώριση των περιβαλλοντικών δικαιωμάτων και στη διακυβέρνηση της κλιματικής δικαιοσύνης.

Διοργανώθηκε στην επέκεινα χώρα (www.epekeinahora.gr)

Βίτσα, Ζαγόρι, Ήπειρος, Ελλάδα

17-20 Ιουλίου 2017

